

ECA: Persista riscurile la adresa reformei guvernantei economice a UE

UE depune eforturi pentru a-si actualiza cadrul de guvernanta economica, acesta fiind afectat de unele deficiente semnalate de-a lungul anilor, iar principala provocare pentru noul cadru este de a asigura ajustari bugetare care sa promoveze sustenabilitatea datoriei, sustine Curtea de Conturi Europeana (ECA) într-un raport publicat marti.

Auditorii lauda demersurile si eforturile angajate în aceasta directie, însa atrag totodata atentia asupra provocarilor si a riscurilor pentru eficacitatea coordonarii politicilor economice în UE.

Cadrul de guvernanta economica al UE a avut rezultate eterogene pâna la acest moment. Chiar înainte de pandemia de COVID-19, 12 tari din UE aveau o datorie publica de peste 60%, 10 tari se confruntau cu dezechilibre macroeconomice si 3 tari înregistrasera dezechilibre excesive. Aceste cifre evidentiaza unele deficiente semnificative, semnalate de Curte de mai multi ani, în cadrul de guvernanta economica si în modul în care acesta este pus în aplicare, cum ar fi: utilizarea unor indicatori neobservabili, care sunt revizuiti frecvent si uneori semnificativ, lipsa asumarii la nivel national, un dezechilibru între transparenta si puterea de apreciere, neasigurarea, în practica, a respectarii regulilor fiscale si complexitatea si suprapunerile în supraveghere si monitorizare. Comisia Europeana însasi a recunoscut ca este nevoie de un cadru reformat si, în aprilie 2023, a prezentat un pachet de propuneri în acest sens.

"Reforma propusa se straduieste sa rezolve multe dintre problemele pe care noi, auditorii UE, le-am semnalat de-a lungul anilor cu privire la cadrul actual de guvernanta economica. Însa cea mai mare provocare va fi de a se asigura efectuarea la timp si în mod eficace a unor ajustari bugetare care sa promoveze sustenabilitatea datoriei, dar care sa sprijine, în acelasi timp, investitiile si cresterea economica", a declarat Francois-Roger Cazala, membrul Curtii responsabil de analiza.

La stabilirea traiectoriilor de ajustare bugetara din planurile bugetare structurale pe termen mediu ale statelor membre si la realizarea supravegherii bugetare anuale, ar urma sa fie utilizate cheltuielile nete ca indicator unic. Se raspunde astfel apelului Curtii de a se utiliza un indicator mai simplu, mai previzibil si mai observabil decât cel utilizat pâna acum. De asemenea, auditorii saluta obiectivul de a se pune un accent mai mare pe sustenabilitatea datoriei prin utilizarea mai degraba a unei abordari adaptate la tara decât a unei abordari universale. Acestia avertizeaza, totusi, ca exista riscul ca tarile din UE sa nu efectueze ajustarile bugetare necesare. De exemplu, daca statele membre utilizeaza ipoteze mai optimiste privind cresterea decât Comisia, acest lucru poate reduce ponderea previzionata a datoriei si poate duce la o ajustare bugetara insuficienta.

Auditorii observa ca, la nivel national, caracterul obligatoriu al cadrelor bugetare pe termen mediu ramâne slab. Acestia considera ca binevenita propunerea Comisiei Europene de a consolida si de a extinde rolul institutiilor fiscal-bugetare nationale independente, desi ramâne de vazut modul în care aceste masuri vor fi puse în practica.

Pentru a se asigura eficacitatea guvernantei economice a UE, este important sa existe o asumare la nivel national: daca nu exista acest sentiment la nivelul guvernelor, probabilitatea este ca acestea din urma sa amâne reforme structurale importante. Propunerile raspund observatiilor pe care Curtea le-a formulat în trecut pe aceasta tema. În egala masura, propunerile aduc schimbari pozitive în materie de transparenta prin divulgarea de catre Comisie a metodologiei si a datelor utilizate pentru stabilirea traiectoriei de ajustare de referinta. Criteriile si metodologia de evaluare a planurilor bugetare structurale pe termen mediu nu sunt însa clar definite. Prin urmare, auditorii considera ca marja de interpretare si puterea de apreciere a Comisiei risca sa se extinda, cu posibile implicatii la nivelul transparentei si al egalitatii de tratament.

În ceea ce priveste asigurarea respectarii regulilor fiscale, desi sanctiunile pentru nerespectarea acestora au facut

Întotdeauna parte din cadrul de supraveghere bugetara al UE, Comisia nu le-a aplicat niciodata. Auditorii sunt de parere ca stabilirea de sanctiuni care pot fi puse efectiv în aplicare, astfel cum a propus Comisia, ar putea juca un rol pozitiv în asigurarea respectarii regulilor. Cu toate acestea, opiniile expertilor si considerentele politice vor continua sa joace rolul mai important în decizia de a impune sau nu sanctiuni financiare. Conexiunea dintre finantarea oferita de Mecanismul de redresare si rezilienta (MRR), pe de o parte, si recomandarile specifice fiecărei tari din cadrul semestrului european (un ciclu anual de coordonare a politicilor economice si fiscal-bugetare), de cealalta parte, ar putea avea un impact pozitiv asupra punerii lor în aplicare si ar putea juca totodata un rol pozitiv în asigurarea respectarii regulilor.

În fine, auditorii concluzioneaza ca, în pofida eforturilor de simplificare ale Comisiei, cadrul de supraveghere macroeconomica al UE cuprinde în continuare numerosi actori si numeroase niveluri.

Cadrul de guvernanta economica al UE urmareste sa monitorizeze, sa previna si sa corecteze tendintele economice care ar putea slabi economiile nationale sau care ar putea avea un impact negativ asupra tarilor din UE. Cadrul de guvernanta economica al UE a evoluat treptat de-a lungul timpului. În prezent, semestrul european pentru coordonarea politicilor economice si de ocupare a fortei de munca este axat pe o abordare integrata care combina cadrul bugetar al UE (Pactul de stabilitate si de crestere si cadrele bugetare nationale), procedura privind dezechilibrele macroeconomice si cadrul pentru statele membre care întâmpina sau sunt amenintate de dificultati grave în ceea ce priveste stabilitatea lor financiara sau sustenabilitatea finantelor lor publice ori care solicita asistenta financiara.

În urma propriei analize a eficacitatii cadrului de guvernanta economica al UE si a procedurii de consultare publica, luând totodata în considerare activitatile de audit si recomandarile Curtii din trecut în acest domeniu, Comisia Europeana a prezentat, în aprilie 2023, un pachet de propuneri legislative în vederea reformarii cadrului de guvernanta economica înainte de demararea proceselor bugetare urmatoare ale statelor membre.